

AIGUABLAVA

Propostes de treball a l'aula elaborades per JESÚS MOLLÀ

PER QUÈ RECOMANAR AQUESTA OBRA?

L'allau de novetats editorials ens imposa el fet de seleccionar llibres veritablement interessants i que descobrisquen als joves el gust de llegir. Això fa que el professorat haja de llegir prèviament l'obra que vol recomanar per tal de trobar-hi els valors literaris que conté. Amb aquesta guia volem presentar-vos una obra que podria ser recomanable per al vostre alumnat per dos raons fonamentals:

- Perquè està ambientada en l'Albufera, un espai emblemàtic de València, que no sols mereix ser conegut pels xiquets, sinó reinventat en clau fantàstica. Cal reivindicar el llac de l'Albufera com a espai literari, bressol de mitologies i a llegendes. Després de llegir *Aiguablava*, el llac de l'Albufera surarà d'històries màgiques gràcies a la identificació dels lectors amb els personatges del llibre.
- Perquè cal desenvolupar en els xiquets i xiquetes una consciència ecològica i mitjançant la lectura d'*Aiguablava* es pot assolir, entre d'altres, el valor pel respecte al medi ambient. La història que se'ns conta és una al·legoria sobre els desastres que les accions dels éssers humans poden causar en la natura.

COM APROFITAR LA GUIA D'APROFITAMENT LITERARI?

No hem d'oblidar que la lectura ha de ser un plaer i que convertir una novel·la infantil en un llibre de text és la millor manera de fer que els alumnes l'odien. Tant la història com el llenguatge d'*Aiguablava* resulta accessible per a tots els xiquets i xiquetes a partir dels 11 anys, i en aquest sentit és un llibre que pot llegir-se sense cap tutela, a la manera dels relats infantils clàssics. El propòsit d'aquesta guia d'aprofitament literari no és, en conseqüència, convertir-se en llibre de treball sobre *Aiguablava*, tot i que el tema de l'obra lliga tan fàcilment amb continguts conceptuals de l'àrea de Coneixement del Medi dels darrers cursos de primària i 1r Cicle de Secundària que resulta una temptació fer-ho.

Ara bé, tot reconeguent el caràcter lúdic de la lectura, és un fet que comprendre allò que es llegeix és essencial per gaudir d'un llibre. I el mateix que ocorre amb altres relats infantils que permeten una relectura en clau metafòrica, *Aiguablava* és un obra que ofereix als lectors diversos plànols de lectura. És per això que podria resultar convenient invitar els alumnes a trobar en el text missatges que o bé podrien passar desapercebuts en una primera lectura o bé mai podrien ser entesos sense compartir amb ells certes informacions. Com que som conscients del treball afegit que aquesta tasca d'interpretació del text podria suposar per al professorat, volem facilitar-vos-la, tot fent-vos una síntesi de l'argument de l'obra i propasant-vos diverses activitats.

ABANS DE LLEGIR *AIGUABLAVA*.

APROPAMENT A L'OBRA: LA GEOGRAFIA D'*AIGUABLAVA*.

Els fets que es narren a *Aiguablava* ocorren en un espai imaginari que, tanmateix, es superposa a un espai real. El llac de l'Albufera inspira el món d'*Aiguablava*. No és indispensable conèixer l'Albufera per gaudir de l'obra, perquè *Aiguablava* és pot llegir sense haver vist mai el llac, ni tan sols saber de la seua existència; però és cert que l'obra ofereix una magnífica oportunitat de conèixer aquest espai natural valencià. En aquest sentit es podria preparar la lectura d'*Aiguablava* presentant als alumnes el Parc Natura de l'Albufera. Aquesta tasca es pot dur a terme utilitzant material gràfic i audiovisual com ara vídeos, imatges d'internet, postals, etc.

Una altra possible introducció a l'obra, sobretot per als alumnes que viuen a prop del llac, podria consistir a fer una mena de pluja d'idees a partir del que els suggereix la paraula *Albufera*. Amb allò que digueren es podria demanar que avançaren l'argument d'una obra ambientada en el llac. Si ja es disposa del llibre, pot resultar interessant fer aquesta activitat mostrant-los la portada.

I per acabar, seria profitós comparar el mapa del Parc Natural de l'Albufera i el mapa imaginari d'*Aiguablava* que apareix a l'obra. Poden intentar localitzar al mapa del parc aquells indrets que han estat transformats literàriament (per exemple, l'Ullal de Baldoví convertit en l'Ullal del Tossalet), i parlar de les diferències entre la interpretació de l'Albufera que mostra la il·lustració i el llac. Amb aquesta activitat es pot treballar de manera indirecta la geografia del llac i, a més a més, deixar apuntat el tema de les relacions entre la literatura i la realitat.

MENTRE LLEGIM *AIGUABLAVA*

Es pot compartir l'experiència de la lectura amb els alumnes de manera que es pugua aprofundir a poc a poc en l'obra. Siga llegint-la a l'aula, siga llegint-la cadascú a casa, la possibilitat de fer una posta en comú, diguem-ne setmanal, podria ajudar a treure més profit de la lectura, en la mesura que es puguen corregir malentesos o il·luminar aspectes del text que d'altra manera podrien quedar foscos.

A continuació presentem la síntesi per capítols del contingut de l'obra, seguida d'unes propostes d'activitats. Les activitats segueixen diverses rutes de comentari que podríem agrupar en tres direccions:

1. Activitats que permeten augmentar el nostre coneixement de l'Albufera i del seu entorn.
2. Activitats que ens ajuden a comprendre millor la relació que hi ha entre els fets que conta la novel·la i la realitat.
3. Activitats que ens inviten a entendre millor els personatges i les seues accions, així com les intencions de l'autor.

No cal dir que les propostes són purament orientadores, i que serà l'adult qui, a partir del coneixement que té del seu grup d'alumnes, seleccione les que poden ser més adients o en propose de noves.

EL PLANTEJAMENT DE LA HISTÒRIA.

(CAPÍTOLS 1-4)

Els quatre primers capítols de l'obra són introductoris: se'ns presenta l'espai i els personatges, i se'ns planteja la trama que es desenvoluparà al llarg de la

novel·la. Tot i que l'acció transcorre amb rapidesa, en realitat només assistim a un esdeveniment: l'entrada dels xiquets en el món imaginari d'Aiguablava. En aquests capítols descobrim els personatges que ens acompanyaran al llarg de l'obra i també les regles que regeixen aquest món imaginari.

CAPITOL 1

Coneixem Celeste, el personatge fonamental de l'obra. Viu a una barraca a la vora de l'Albufera. És una xiqueta de deu anys amb una poderosa imaginació. A través de Celeste descobrim també altres personatges de la història, en concret Nico i Àngela, l'agró blau. Els esdeveniments del primer capítol condueixen a la fugida de Celeste dels mons dels humans convertida en la princesa Almar d'Aiguablava. El detonant de la fugida de casa és la negativa del pare de Celeste a deixar que la seua filla vaja a una acampada amb els companys de l'escola. Però la fugida de Celeste cap a Aiguablava no és tan sols una rabotada. En realitat és el símbol d'una rebel·lió: del que fuig Celeste és, sobretot, de l'encasellament en un paper tradicional de dona.

Proposta d'activitats:

- Perfilau el personatge de Celeste, parant atenció a la descripció física del personatge, però també al seu caràcter.
- Subratllar els elements narratius que anuncien un gir fantàstic en el relat: la barraca com a castell, la petxina pintada, el desig d'aventures al llac, el comportament de l'agró. Tractar de buscar-los un sentit.
- Assenyalar en el text els elements propis del paisatge natural i cultural del parc (la barraca, els tancats, les barques, etc...).
- Jutja el que diuen el pare i la mare en la conversa que porta Celeste a la fugida. Valora les posicions que mantenen en la discussió. Pot ésser interessant obrir un debat sobre les diferències de gènere i la igualtat de drets (fins i tot amb referències a les recents polèmiques sobre el dret de les dones a participar en el *sorteig de redolins* de pesca).
- Analitzar els canvis laborals dels habitants del llac. Diferències entre les professions del passat i les del present. Valoració d'aquests canvis.

CAPITOL 2

El començament del capítol marca l'entrada de Celeste en Aiguablava. Guiada per Àngela, que governa la barca el Somni, la xiqueta arriba a la Mata de Na Sofia on està celebrant-se una assemblea d'animals. Els animals esperen Celeste perquè creuen que ella és la seua princesa i que alliberarà el llac de les calamitats. No obstant això, les coses no són tan senzilles per a la xiqueta: dins l'assemblea apareixen les veus crítiques d'alguns peixos que no creuen que un cadell humà pugua resoldre els problemes dels animals. Finalment, Celeste convenç l'assemblea que ella salvarà Aiguablava de la destrucció.

Proposta d'activitats:

- Al capítol apareix un element caracterísitc del paisatge de l'Albufera: les mates. Explica què són a partir de la informació que dona el text.
- A l'assemblea dels animals hi ha exemplars de les espècies més representatives del llac. Enumera-les. L'activitat es podria completar buscant imatges de les aus i els peixos enumerats.

- Entre els animals hi ha una clara jerarquització. Analitza la funció que tenen la tortuga, l'agró blau, els agrons rojos o la carpa en la complexa societat d'Aiguablava. Així mateix mira de trobar una significació als seus noms. Aquesta activitat es pot continuar en capítols vinents.
- Ni la tortuga ni la carpa estan segures que Celeste siga la princesa promesa. Quins creus que són els motius pels quals dubten de la condició reial d'Almar l'una i l'altra?

CAPÍTOL 3

Els diferents ambaixadors dels territoris que rodegen el llac intervenen a l'assemblea per informar els animals dels perills que poden córrer si les calamitats que els han caigut al damunt arriben al llac. També coneixem altres personatges importants com Sir Albert, un ànec sivert encarregat de la defensa antiaèria del llac en temporada de cacera, o Francroac, una granota que es creu príncep encantat. Francroac haurà de lluitar amb Celeste per demostrar que és un príncep de debó i aconseguir que la xiqueta li faça un bes que trenque l'encanteri.

Proposta d'activitats:

- A través dels relats dels animals assistim a una reinterpretació literària dels problemes que afecten l'Albufera. Relaciona els punts cardinals i els espais de les rodalies del llac amb les calamitats que relaten els diversos ambaixadors.
- Des del primer capítol es va dibuixant una línia narrativa que apunta cap a l'estil dels relats tradicionals ambientats en l'edat mitjana: princeses, profecies, prínceps encantats. Buscar en el text aquells personatges i situacions pròpies d'aquest subgènere narratiu. Aquesta activitat es pot continuar en capítols vinents.
- Celeste accepta el repte de lluitar contra les calamitats, però té clar que preferiria afrontar-lo amb l'ajuda de Nico. Creus que l'ús de la petxina màgica és voluntari o involuntari? Com ho explicaries?

CAPÍTOL 4

La petxina màgica ha fet la seua feina: Nico arriba a Aiguablava. Aprofundint en la línia dels relats tradicionals, el xiquet esdevé cavaller i alhora apareix la Maga. La primera visita a La Maga en la seua illa fixa les bases de la relació dels xiquets amb ella. La Maga només pot visualitzar el que ocorre al món a través de les aquarel·les que crea, però no pot pronosticar el futur; i la Maga no pot donar respostes si no hi ha abans preguntes. El resultat de la primera visita és que la Maga els aconsella començar la lluita contra les calamitats per l'est.

Proposta d'activitats:

- Nico, el cavaller Vermell, és l'altre personatge principal de l'obra. Analitza el caràcter de Nico a través del que diu i el que conta. Fixa't en la preocupació que mostra pel destí de la seua amiga.
- La caseta de la Maga és un altre element característic del llac: els motors de la marjal. Fer una recerca sobre la utilització d'aquestes construccions en el passat pot resultar ésser una font de sorpreses.
- Quines són les regles de la Maga? Quina classe de màgia pot fer? Quin és el procediment que utilitza? Compara la Maga amb una bruixa, assenyalant les similituds i les diferències.

- La Maga no genera el mateix efecte en Celeste i Nico. Assenyala les diferències en la consideració que els xiquets fan de la dona.
- La Maga està rodejada de dos éssers estranys: una gata i un piano. Fixa't en allò que fan. Qui podrien ser Lady Gaterley i Amadeus?
- Diu Nico que els dracs no existeixen. Què respon la Maga? Què et sembla aquesta resposta? Valdria per a parlar d'altres éssers fantàstics i llegendaris?

LES EXPEDICIONS DEL SOMNI (CAPÍTOLS 5-14)

El gruix de la història l'ocupen aquests deu capítols, en els quals es duu a terme la lluita contra les calamitats. A través de les històries, els lectors es familiaritzen amb els problemes reals del llac, al mateix temps que descobreixen els diferents ecosistemes (el Saler, els ullals, els barrancs, la ciutat) que interrelacionen amb el llac. Les expedicions del Somni, tanmateix, estan plenes de sorpreses i en cada viatge, en cada tornada a la mata, en cada visita a la Maga, els expedicionaris han d'enfrontar-se a situacions que els faran créixer com a persones.

CAPÍTOL 5

Després d'una nit sense dormir, Nico es fa a la idea de quedar-se a Aiguablava. Seguint el consell de la Maga, els expedicionaris decideixen començar la lluita contra les calamitats per l'est i parteixen a la recerca del drac que provoca el foc a la Pineda de la Mar. Tanmateix els animals de la Pineda de la Mar no han vist cap drac. Quan ja comencen a dubtar que l'aquarel·la de la Maga no siga altra cosa que un dibuix mentider, es produeix a la Pineda de la Mar un foc que delata la presència del drac. Descobert Graellus, es fa palès el motiu dels focs i la manera d'acabar amb ells. Els expedicionaris acompanyen el drac a la seua cova sota la duna de la platja. La primera calamitat està vençuda.

Proposta d'activitats:

- Mirar de comprendre les lleis temporals i espacials d'Aiguablava tal com com les explica na Sofia.
- En aquest capítol l'acció es trasllada a una de les àrees més característiques del parc natural de l'Albufera: el Saler. Es pot aprofitar el capítol per estudiar l'ecosistema de la devesa: les espècies animals i vegetals que hi viuen, les singularitats del paisatge (mallades, dunes, goles, etc) i sobretot la importància d'aquesta barrera natural entre el llac i la mar. També es podria connectar la història del drac negligent amb els focs patits en els darrers anys pel Saler.
- Entre la làmina de la Maga del drac i el drac mateix sembla que hi ha una diferència notable. Però de veres hi ha diferència? Reflexionar al voltant dels sobreentesos de la percepció.
- Els dracs i el cavallers han estat condemnats històricament a matar-se. No obstant, Nico i Graellus s'entenen. Per què creus que ha estat possible l'enteniment entre ells? Fixa't en la importància que dóna Celeste al diàleg per prevenir i resoldre conflictes, i en l'absència d'armes entre els expedicionaris. Al fil d'aquesta activitat, es podria invitar els lectors a imaginar un desenvolupament diferent de l'episodi del drac partint d'una situació en la que la princesa Almar i el cavaller Vermell porten espases.

CAPITOL 6

La tornada de l'expedició contra el drac està envoltada d'homenatges. En la Mata de na Sofia s'institucionalitza la crònica de l'expedició a càrrec de Francroac. Al dia següent, una segona visita a la Maga referma les tensions entre la dona i Nico. Els expedicionaris tornen a la mata tot sabent que han d'enfrontar-se a un gegant que ha ocupat l'Ullal del Tossalet. Nico expressa els seus temors sobre la conveniència de continuar la lluita contra les calamitats; Celeste menysprea la seua por.

Proposta d'activitats:

- La crònica de Francroac serveix també perquè Tecla fixe la seua oposició als expedicionaris. Quines poden ser les raons per les quals la carpa odia els cadells humans, malgrat la seua intenció d'ajudar els animals? Quina opinió et mereix el comportament de Tecla?
- El diàleg entre la Maga i Nico revela el perill de guiar-se pels prejudicis i la dificultat d'eixir de la ignorància quan no qüestionem la idea que tenim de les coses. Mirar d'extrapolar la conversa substituint el drac per qualsevol altra figura humana que aparega davant de nosaltres carregada de prejudicis. Com es poden des-fer els prejudicis?
- Celeste i Nico discuteixen al final del capítol sobre la conveniència de dur endavant la lluita contra les calamitats. A diferència dels relats tradicionals, és la xiqueta la que mostra coratge i el xiquet el que apel·la a la prudència. Valora el que diuen. Quina posició et sembla més raonable?

CAPÍTOLS 7-8

En la partida del Somni cap a l'Ullal del Tossalet hi ha un nou expedicionari: Sir Albert. En arribar a l'ullal, Nico, Celeste i Sir Albert són empresonats per uns nans que rebleixen l'ullal i tancats a una cova. A la nit són conduïts al castell, a la presència del gegant Ben Gran, que sopa cuixa d'ànec rostida. El gegant es mostra orgullós dels rebliments i adverteix que matarà aquell que vulga detindre el seu negoci. Això espanta els expedicionaris que no s'atreveixen a dir-li que han vingut a demanar-li que deixe de reblir els ullals. Quan Ben Gran no troba cap resposta a la pregunta d'on anaven, el gegant ordena mantindre els tres expedicionaris tancats en la cova. Promet alliberar-los quan li conten la veritat. Mirant d'aprofitar l'avarícia del gegant, els xiquets, amb l'ajuda de Francroac i Àngela, inventen una mentida. Diran que van a la Vall Daurada per buscar or i li ensenyaran al gegant un mapa; Sir Albert no es refia de Ben Gran i decideix prendre fruits de la bonataula, una planta silvestre de propietats suposadament curatives. En realitat és verinosa. Quan el gegant torna a cridar els expedicionaris, els xiquets li ensenyen el mapa. El gegant es mostra encantat amb la possibilitat de fer diners; satisfet de la seua astúcia, resol no alliberar els xiquets i menjar-se l'ànec Sir Albert. Això és la seua perdició. Sir Albert es cuinat, sí, però el verí de la bonataula que romania dins d'ell acaba amb la vida dels seus botxins. La segona calamitat ha estat vençuda.

Proposta d'activitats:

- Feu una recerca d'informació sobre la flora i fauna dels ullals (especialment el de Baldoví) i la muntanyeta del Sants, espai físic real en el qual està inspirada l'aventura del gegant.

- El problema dels rebliments del llac no és nou. De fet ha estat una pràctica habitual dels habitants del parc. Tanmateix, la història d'un gegant alemany que rebleix terres per fer-se ric ràpidament, sense cap altra consideració, mereix una lectura metafòrica: darrere dels rebliments de Ben Gran s'amaga una crítica a l'especulació dels constructors i al descontrolat creixement urbanístic en el litoral valencià. Obrir un debat sobre el conflicte d'interessos entre turisme i ecologia pot resultar beneficiós per començar a entendre la complexitat d'aquest problema. La discussió entre Ben Gran i els xiquets pot ser un bon punt de partida.
- Sir Albert és el martir d'Aiguablava. El seu sacrifici és essencial per a la resolució de la història. Valora el comportament de l'ànec. Com haguera pogut acabar aquesta història si l'ànec no haguera pres els fruits de la bonataula?

CAPÍTOL 9

La mort de Sir Albert enceta un procés de reflexió en els expedicionaris. Tecla no desaprofita l'ocasió per criticar els xiquets. Celeste ve a la raó de Nico, i dubta que aquella tasca siga per a ella. Però ara és Nico qui arrosega la xiqueta a l'illa de la Maga: un cavaller compleix la seua paraula. Quan arriben a la caseta, la Maga no hi és. Nico aprofita per treure de la prestatgeria el llibre que llegia Lady Gaterley. Els expedicionaris descobreixen que el llibre que llegia era Aiguablava i, més sorprenent encara, que el llibre va escrivint-se sols! La posterior conversa amb la Maga no fa sinó reforçar la sensació de que, malgrat la profecia, res no està escrit i qualsevol esdeveniment és possible. Amb aquesta sensació de vulnerabilitat, la Maga els aconsella anar cap al Nord, a lluitar contra el fum de la ciutat.

Proposta d'activitats:

- L'escena del llibre que s'escriu té un propòsit ben clar: subratllar el fet que nosaltres, malgrat el que puguen anunciar les *profecies*, som els autors de la nostra vida. El diàleg entre els xiquets i la Maga pot ser un bon punt de partida d'aquesta reflexió.
- Tecla manté una actitud de frontal oposició als expedicionaris. Mira d'explicar el sentit de la seua reprovació. Què vol dir que els xiquets són uns impostors? Què en penses tu?

CAPÍTOLS 10-11

Els expedicionaris ixen del llac per anar, conduïts pel colom Ricard, a l'ermita on s'han concentrat els animals que han fugit dels parcs i jardins de la Gran Ciutat. Un geni de fum escanya les aus i el pànic s'ha apoderat d'elles. El camp de refugiats de l'ermita està dirigit per les ratapenades. El colom Ricard identifica en la làmina de la Maga la plaça de la ciutat on s'amaga el geni. El comte del Puig, la vella ratapenada que governa el camp de refugiats, decideix acompanyar els expedicionaris. Com que no poden entrar a la ciutat a cel obert, ho fan pels túnels del metro. En arribar a la magnòlia on està amagada la llàntia del geni, coneixen els dos voltors que la dominen: Ali Ben Tzina i Sam Dow Jones, els quals segresten la princesa Almar i demanen un tribut als expedicionaris en forma d'aus per menjar. Els expedicionaris, en lloc de tornar a l'ermita, miren de alliberar Celeste. En un moment d'absència dels voltors, baixen a la cripta excavada al peu de la magnòlia i descobreixen Celeste encadenada a la sofisticada maquinària de fabricació de fum que els voltors han instal·lat a la cripta. Quan els voltors tornen a la cripta per guardar-hi la llàntia del geni, els expedicionaris s'hi amaguen; aleshores Nico

s'apodera de la llàntia i, després d'alliberar Celeste, la frega. Quan el geni eix de la llàntia, li ordena perseguir els voltors. Tots tres se'n van volant de la ciutat. La tercera calamitat està vençuda. Perquè no torne, les ratapenades s'encarregaran de protegir la cripta. Celeste crea l'orde dels cavallers de la cripta de la magnòlia. El mestre de l'orde serà el comte del Puig.

Proposta d'activitats:

- Busqueu al llarg del capítol, referències a la història de la conquesta de València.
- Localitza en un mapa de València el lloc on transcorre l'acció: la plaça d'Alfons el Magnànim, la gasolinera sota la magnòlia, l'estàtua de Jaume I.
- La ciutat és també un ecosistema. Es pot mirar d'il·lustrar els textos amb un inventari d'imatges de les aus que habiten als parcs i jardins.
- De la ciutat ve el fum, sobretot per l'ús del petroli. Tractar d'aprofitar l'al·legoria dels voltors i la llàntia del geni per parlar de l'origen i l'explotació del petroli, i de la contaminació atmosfèrica a la ciutat. A qui beneficia l'ús de l'automòbil pel nucli urbà? A qui perjudica? Qui són en realitat els voltors que freqüen la llàntia del Geni de Fum?
- Els voltors i el geni fugen pel cel, però la maquinària que genera fum es queda a la ciutat i cal vigilar-la. Com cal interpretar aquest final?

CAPÍTOL 12

Mentre els expedicionaris estan a la ciutat, alguns peixos han mort a la desembocadura del barranc. Arran d'aquests fets, Tecla ha convocat una assemblea i ha intentat prendre el control de la mata. A temps d'impedir el derrocament de na Sofia, arriba Celeste amb el Somni. Celeste i Tecla discuteixen sobre la utilitat de les expedicions: Tecla defensa que els peixos estan discriminats perquè els expedicionaris no han volgut lluitar contra la contaminació de l'aigua; la princesa Almar intenta fer comprendre l'assemblea la connexió que hi ha entre el llac i els territoris de les rodalies. Finalment s'imposen les tesis de Celeste i Tecla ha de rendir-se, humiliada per la xiqueta.

Proposta d'activitats:

- Té raó Tecla en acusar els expedicionaris de no voler protegir els interessos dels peixos? Per què?
- Fes un resum dels arguments que exposa Celeste per rebatre la postura victimista de Tecla.
- Tecla pensa que els éssers humans no són la solució, sinó el problema. Posat en la pell dels animals que pateixen la contaminació provocada per nosaltres. Què en pesantries dels éssers humans? Quines coses els demanaries que canviaren pel que fa a la seua relació amb ells?

CAPÍTOLS 13-14

Després de la darrera visita a la Maga, els expedicionaris ixen cap al Barranc d'Aiguatèrbola per combatre la darrera calamitat, però sense saber molt bé què els espera, perquè la làmina de la Maga no es mostra cap monstre, sinó un meravellós palau de cristall. En remuntar el barranc, descobreixen sorpresos que Tecla s'ha apuntat al grup sense permís, i no tenen més remei que continuar l'expedició amb ella. Quan apareix el palau de la làmina els dos xiquets són incapaços de veure que es tracta d'un miratge. Malgrat les advertències de Francroac, Nico i Celeste entren

al palau. La Dama dels Desitjos els dona la benvinguda al Palau dels Capricis i els mena a la Sala dels Antulls, un espai on poden trobar tot allò que vullguen. Hipnotitzats per l'Espill de les Confusions que penja del coll de la dona, els xiquets queden atrapats pels joguets que tenen al seu abast. Quan la narració torna a la granota i la carpa, els lectors comprenem que el palau és en realitat un abocador i que la Dama dels Capricis és la Bèstia de les Deixalles. Superant l'oposició de Tecla, Àngela i Francroac arriben a la cabanya de la Bèstia, li furten l'Espill de les Confusions i deshipnotitzen els xiquets. Quan sembla que tots van a morir sota la fúria de la Bèstia de les Deixalles, l'accidental ruptura de l'Espill fa desaparèixer la Bèstia i l'abocador sencer. Tecla no sobreviu a l'apocalipsi. La quarta calamitat ha estat vençuda.

Proposta d'activitats:

- En la darrera visita a la Maga se'ns donen algunes pistes sobre qui és aquesta dona. Rellegeix el text mirant de trobar quina figura mítica queda simbolitzada per la Maga.
- L'aigua de l'Albufera ve dels barrancs. Busqueu en un mapa de l'Albufera els barrancs que aporten la seua aigua.
- La història de la Bèstia de les Deixalles simbolitza la degradació dels llits dels barrancs, convertits moltes vegades en abocadors que contaminen l'aigua de la pluja i embruten el llac. Reflexionar sobre els efectes que té sobre el medi ambient l'existència d'abocadors il·legals.
- Les dues cares de l'Espill de les Confusions són un símbol de les dues cares del consum: el luxe i les deixalles. La història es resol a través d'un descobriment: els capricis són deixalles. Qui compren aquesta veritat està en disposició de consumir de manera responsable. Mirar d'interpretar des aquesta òptica la desaparició de deixalles que provoca el trencament de l'Espill de les Confusions.
- En l'aventura del barranc, l'heroi és Francroac. Creus que sense l'ajuda dels animals haguera estat possible que Celeste i Nico es deslliuraren de la Bèstia de les Deixalles? Imagina un final diferent per a l'aventura suposant que Nico i Celeste es troben sols dins de l'abocador.
- La làmina de la Maga només tenia pintat l'abocador. Els animals ja ho havien vist, però els xiquets no. Els xiquets veien en l'altra cara de la làmina el Palau dels Capricis. Per què creus que Nico i Celeste no són capaços de veure l'abocador en la làmina de la Maga? L'hagueres pogut veure tu? Quan deixen de veure el Palau dels Capricis? Què pot significar això?

EL DESENLLAÇ DE LA HISTÒRIA (CAPÍTOLS 15-16)

Aquests capítols narren el final de la història. En realitat *Aiguablava* té almenys dos finals. El primer final ens conta com eixen els xiquets del món imaginari. El segon final ens explica el sentit de la història imaginària. I encara cabria pensar en un altre final: la relació del llibre que el lector té a la mà, llibre que signa un tal Jesús Mollà, i l'obra que llegeix Lady Gaterley!

CAPÍTOL 15

El final de la lluita contra les calamitats significa l'acompliment de la profecia. La princesa Almar era la princesa promesa i els animals, en senyal

d'agraïment, la coronen reina d'Aiguablava, oblidant-se de la paraula donada a Francroac: al príncep encantat ja no el podrà besar una princesa! Tanmateix Francroac no protesta. Ha decidit que prefereix ser granota que ésser humà. Així, la festa de la cerimònia de coronació marca el primer final de la història, el de les lluites contra les calamitats. Ara només resta tornar al món dels humans. I aleshores es produeix un inesperat conflicte. Nico vol tornar a casa, però Celeste no. Després d'una forta discussió, Nico es conduït pels agrons al lloc on va ser empresonat; Celeste, irritada i frustrada, decidix anar-se'n a veure la Maga per demanar-li consell. Tanmateix, quan arriba a l'illa de la Maga, les coses han canviat: no hi ha Maga, no hi ha piano, no hi ha caseta ni papallones eixint pel fúmeral. I el que és més desconcertant, sembla que mai ha existit res de tot això! El desmai de Celeste és el final d'una seqüència narrativa en la que la fantasia va deixant pas a la realitat. També ella torna al món dels humans.

Proposta d'activitats:

- Francroac sempre havia cregut que era un príncep encantat i sempre havia desitjat recuperar l'aspecte humà; però després de l'aventura dels barrancs opta per continuar essent una granota. Per què creus que Francroac volia esdevenir ésser humà? Què ha passat als barrancs de l'oest perquè canvie d'opinió? Que et sembla la seua decisió? Podem dir que Francroac ha aconseguit acceptar-se a ell mateix amb els seus defectes i virtuts?
- La fugida de Celeste a Aiguablava va ser una evasió, de manera que la seua situació personal no ha canviat. Lògicament, la xiqueta no vol tornar a casa. Valora l'actitut de Nico i de Celeste respecte a la possibilitat de romandre a Aiguablava. Quin comportament et sembla més raonable? Per què? Què hagueres fet tu d'haver-te vist en el lloc dels xiquets?
- Tracta de localitzar en el text el moment exacte en el que Celeste ix d'Aiguablava. Explica què ha passat.

CAPÍTOL 16

Descobrim que la caiguda de Celeste en saltar dins la barca la va deixar inconscient i sospitem que la història que hem llegit ha estat un somni. Tanmateix Celeste no ho accepta. Altra vegada crida Nico amb la petxina. El xiquet admet que ha somniat amb ella: que l'ajudava a salvar el llac d'unes calamitats. Incrèduls, els xiquets comprenen que han viscut la mateixa història, aleshores Celeste demana un favor a Nico: ha de buscar la motxilla amb les aquarel·les de la Maga que ha oblidat en la Mata de na Sofia. Nico torna al caminal on va ser empresonat pels agrons rojos i albira al mig del llac una mata com la del somni. Per la vesprada, els xiquets s'escapen de la barraca altra vegada i naveguen amb una motora per descobrir que la motxilla està sobre uns palés que floten, enredats amb vegetació lacustre, un palés que des de la distància semblaven una mata. A la motxilla, no obstant, estan les proves que Celeste ha estat a Aiguablava. I la novel·la es tanca amb la convicció dels personatges de que podran tornar a Aiguablava cada vegada que vulguen.

Proposta d'activitats:

- L'única cosa que importa a Celeste, després d'abandonar Aiguablava, és assegurar-se que ha viscut les aventures del llac, que no han estat un somni. Per què creus que és tan important per a ella demostrar que ha estat a Aiguablava? Té alguna cosa a veure amb la seua sensació de que, com a xiqueta, les seues possibilitats de viure aventures estan limitades?

- Nico i Celeste han viscut el mateix somni; a més, ha estat un somni que ha deixat restes físiques: motxilles, làmines, objectes... Com ha estat possible això? Aquesta qüestió no es respon de manera expressa, però en les últimes línies de la novel·la l'autor invita els lectors a considerar una resposta: quan l'escriptor d'*Aiguablava* (Lady Gaterley? La mà invisible? L'escriptor que signa l'obra? No ho sabem!) converteix Nico i Celeste en personatges literaris fa que els xiquets visquen en un món fantàstic, el de la literatura, que té més consistència que el dels somnis (perquè el text de la novel·la és únic, i per això els xiquets tenen el mateix somni), però menys limitacions que el real (perquè en la novel·la existeixen éssers que no es donen a la realitat: dracs, animals que parlen, gegants, un piano que toca solos...). En les últimes línies de l'obra, Nico i Celeste comprenen que són personatges d'*Aiguablava*. I en saber-se comprenen també que la novel·la ja està acabada. Obrir un debat sobre la classe d'existència que tenen els personatges literaris pot ser una bona manera de retornar a la qüestió inicial de les relacions entre fantasia i realitat.

DESPRÉS DE LLEGIR AIGUABLAVA

Si s'ha llegit i comentat l'obra a poc a poc, la millor activitat que podria fer-se amb els alumnes és una eixida a l'Albufera.

Si es que no s'ha fet ja, es podria visitar el Centre d'Informació del Racó de l'Olla.

Altres visites podrien ser: el Palmar i les seues barraques, la Muntanyeta dels Sants i l'Ullal de Baldoví, el bosc del Saler (dunes, mallades, pinedes), el Port de Catarroja o de Silla, els tancats... Hi ha la possibilitat de fer excursions amb bicicleta.

Aquestes eixides podrien completar-se amb una interessant activitat plàstica: fotografiar o pintar elements descrits en la novel·la (mates, tancats, dunes, aus, peixos, barraques, ullals, camps, marjals, barques, barrancs, etc.) perquè puguen servir d'il·lustracions del text.